

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TƯ PHÁP

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI

TRẦN CÔNG DŨNG

**HOÀN THIỆN TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG
CỦA CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG
Ở VIỆT NAM HIỆN NAY**

Chuyên ngành: **Luật Hiến pháp và Luật Hành chính**

Mã số: **62 38 01 02**

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ LUẬT HỌC

Hà Nội, năm 2016

Công trình được hoàn thành tại:

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT HÀ NỘI

Người hướng dẫn khoa học:

PGS.TS BÙI XUÂN ĐỨC

Phản biện 1: PGS.TS HOÀNG VĂN NGHĨA

Phản biện 2: PGS.TS PHAN THỊ LAN HƯƠNG

Phản biện 3: PGS.TS VŨ CÔNG GIAO

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án
cấp Trường tại Trường Đại học Luật Hà Nội
vào hồi giờ ngàythángnăm 2016

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- 1- Thư viện Quốc gia
- 2- Thư viện Trường Đại học Luật Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Hiến pháp năm 2013 đã được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam thông qua ngày 28 tháng 11 năm 2013 với tinh thần và những điểm sửa đổi quan trọng ở Chương IX – chương Chính quyền địa phương. Chế định CQĐP đã được Hiến pháp năm 2013 quy định với những nội dung mang tính khái quát, thuận lợi cho việc xây dựng ở Việt Nam một hệ thống các cơ quan CQĐP dân chủ, năng động. Ngày 19/6/2015, Luật Tổ chức CQĐP đã được Quốc hội Khóa XIII, Kỳ họp thứ 9 thông qua. Tinh thần của Luật là chấm dứt các hoạt động thí điểm, tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP cơ bản trở lại đúng với mô hình của Luật tổ chức HĐND và UBND năm 2003 ở tất cả các cấp đơn vị hành chính.

Tuy nhiên, Luật tổ chức CQĐP hiện nay vẫn chỉ là một đạo luật khung, còn nhiều vấn đề tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP vẫn cần được tiếp tục làm rõ, quy định cụ thể. Mặt khác, việc thí điểm không tổ chức HĐND ở các đơn vị huyện, quận và phường và nhiều phương án thay đổi về tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP đã được đề xuất nhưng rồi tất cả phải chấm dứt, quay lại với mô hình cũ. Điều này thể hiện sự thận trọng của các nhà lập pháp Việt Nam trong giai đoạn hiện nay, nhưng qua đó cũng phản ánh một thực trạng lúng túng, thiếu nhất quán trong vấn đề nhìn nhận, đánh giá về chính quyền địa phương. Những vướng mắc lý luận này khiến cho một số nội dung quy định về tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP trong Luật Tổ chức CQĐP năm 2015 chưa thực sự thuyết phục.

Việc khắc phục những bất cập, hạn chế, đổi mới về tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP trên thực tiễn luôn là một quá trình

phức tạp, phụ thuộc vào nhiều yếu tố và điều kiện xã hội, phụ thuộc vào quyết tâm chính trị của đảng cầm quyền và đặc biệt là sự đồng thuận xã hội. Thế nhưng, cải cách để có thể xây dựng một mô hình, phương thức tổ chức CQĐP tốt nhất vẫn luôn là xu thế tất yếu của một nền hành chính hiện đại. Và, những tri thức khoa học, trong đó có tri thức khoa học luật hiến pháp sẽ dẫn đường cho quá trình chọn lựa cũng như chuẩn bị các điều kiện để xây dựng ở Việt Nam một hệ thống các cơ quan CQĐP hoàn thiện. Từ lý do trên, nghiên cứu sinh chọn vấn đề ***“Hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay”*** làm đề tài nghiên cứu cho luận án tiến sĩ luật học của mình.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1- Mục đích nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu của luận án là xác định phương hướng và đưa ra các giải pháp nhằm hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay.

2.2- Nhiệm vụ nghiên cứu

Từ mục đích đặt ra như trên, luận án tập trung vào các nhiệm vụ chính sau đây:

- *Thứ nhất*, Luận án phải nghiên cứu những vấn đề lý luận như: vị trí, vai trò chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan CQĐP trong bộ máy nhà nước và nguyên lý xây dựng cơ cấu tổ chức, phương thức hoạt động của hệ thống cơ quan CQĐP trên cơ sở tham khảo các mô hình CQĐP trên thế giới. Luận án xác định những tiêu chí cơ bản làm cơ sở cho việc phân tích, đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam.

- *Thứ hai*, Luận án phải phân tích, đánh giá thực tiễn tổ chức, hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam trong

một quá trình lịch sử phát triển lâu dài và trong giai đoạn hiện nay, để rút ra các nhận xét về kết quả đạt được cũng như những hạn chế, bất cập mà thiết chế này đang tồn tại đồng thời chỉ rõ nguyên nhân của những hạn chế, bất cập ấy.

- *Thứ ba*, Trên cơ sở lý luận và thực tiễn tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam, luận án xác định những yêu cầu và phương hướng để hoàn thiện thiết chế này.

- *Thứ tư*, Đề xuất giải pháp hoàn thiện tổ chức và hoạt động của HĐND và UBND ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1- Các phương pháp chung

- *Phương pháp tiếp cận hệ thống, tiếp cận liên ngành*
- *Phương pháp nghiên cứu gián tiếp.*
- *Phương pháp nghiên cứu trực tiếp.*

3.2- Các phương pháp nghiên cứu cụ thể

Để giải quyết các nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài, tác giả sử dụng các phương pháp nghiên cứu cụ thể như sau: Phương pháp phân tích, tổng hợp, so sánh và trừu tượng hóa; Phương pháp so sánh luật; Phương pháp mô tả và phân tích quy phạm; Phương pháp chuyên gia...

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1- Đối tượng nghiên cứu

Vấn đề tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay.

4.2- Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian: Thực tiễn ở Việt Nam.
- Phạm vi thời gian: Luận án khảo sát thực tiễn tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam từ năm 1992 đến nay.

5. Đóng góp mới về khoa học của luận án

5.1. Những nội dung kế thừa, hệ thống hóa

- Luận án làm rõ một số vấn đề lý luận về tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP, góp phần xây dựng hệ thống lý luận cơ bản về chế định CQĐP trong khoa học luật hiến pháp. Đó là: xác định khái niệm, tính chất, vị trí và chức năng của chính quyền địa phương trên nền tảng của điều kiện tự nhiên, xã hội và quá trình phát triển.

- Luận án phân tích làm rõ về mặt lý luận nguyên tắc xây dựng cơ cấu tổ chức và hoạt động các cơ quan CQĐP.

- Luận án so sánh, đối chiếu một cách có hệ thống những nguyên tắc, mô hình tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP trên thế giới để xác định nguyên tắc cơ bản, phổ quát trong xây dựng các cơ quan CQĐP và xu hướng phát triển tất yếu của thiết chế này.

5.2. Những nội dung khảo cứu, phát hiện

- Luận án đi sâu phân tích, đánh giá toàn diện thực tiễn tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương trong quá trình lịch sử và trong giai đoạn hiện nay, chỉ ra những ưu điểm và những bất cập của pháp luật và thực tiễn về tổ chức và hoạt động của hệ thống các cơ quan này và nguyên nhân của chúng.

- Luận án luận giải các yêu cầu, phương hướng của việc hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam, đề xuất hệ thống các biện pháp nhằm xây dựng các cơ quan CQĐP năng động, phát huy tối đa sức mạnh dân chủ trong hoạt động quản lý nhà nước trên cơ sở đảm bảo tính thống nhất của bộ máy nhà nước của Việt Nam hiện nay.

6. Kết cấu của luận án

Phần mở đầu; *Chương 1.* Tổng quan tình hình nghiên cứu đề tài của luận án; *Chương 2.* Cơ sở lý luận về hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ; *Chương 3.* Thực

trạng tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay; *Chương 4. Yêu cầu, phương hướng và giải pháp hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay; Kết luận và định hướng nghiên cứu tiếp theo; Danh mục tài liệu tham khảo.*

CHƯƠNG 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Đánh giá tình hình nghiên cứu đề tài luận án

1.1.1. Những vấn đề lý luận về bộ máy nhà nước và chính quyền địa phương

1.1.1.1. Các công trình, tài liệu nước ngoài

Vấn đề bộ máy nhà nước trong đó có hệ thống các cơ quan CQĐP là một vấn đề được nghiên cứu, được bàn luận trong nhiều tác phẩm, tài liệu về triết học chính trị – pháp luật, về hành chính học và đặc biệt là về luật học.

1.1.1.2. Các công trình, tài liệu trong nước

Các vấn đề lý luận về chính quyền địa phương ở Việt Nam đã được nhiều nhà khoa học bàn luận đến trong nhiều công trình khoa học nghiên cứu về chuyên ngành Luật Hiến pháp, như:

- Các giáo trình luật hiến pháp, lịch sử nhà nước và pháp luật;
- Các sách chuyên khảo;

1.1.2. Tổ chức, hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương

1.1.2.1. Các công trình, tài liệu nước ngoài

Đối với các tác phẩm luật học, phần lớn CQĐP được nghiên cứu trong tổng thể bộ máy nhà nước: + David J. Bodenhomer (1992), *Thế chế liên bang và dân chủ*, Khoa Luật – Đại học Quốc gia tuyển chọn, in trong sách *Về pháp quyền và chủ nghĩa hợp hiến*, Nxb Lao động –

Xã hội, Hà Nội (2012); + Rich Ard C.Schroeder (1999), *Khái quát về chính quyền Mỹ*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; + Jay M.Shafritz (2002), *Tự điển về Chính quyền và Chính trị Hoa Kỳ*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội; + Davies K.L (1983), *Local government law (Luật CQDP)*, Nxb Butterworth; Gerald E. Frug, Richard T.Ford, David J.Barron (2005), “*Local Government Law (Cases and Materials)*” (“*Luật Chính quyền địa phương (Án lệ và dẫn chứng)*”), tái bản lần 4, Nxb Thomson West; + Ngân hàng thế giới (1998) “Nhà nước trong một thế giới đang chuyển đổi”, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội...

Đối với các bài viết: các tác giả chủ yếu nghiên cứu về cơ chế tổ chức và kiểm soát quyền lực của nhà nước nói chung trong đó có vấn đề tổ chức và kiểm soát quyền lực của bộ máy chính quyền địa phương. Đây là những tư liệu quan trọng, giúp chúng ta nhìn nhận về một nền hành chính – pháp luật hiện đại, hiệu quả: + Wrong D. H. (Mỹ), (1968) “Some problems in Defining Social power” (Một số vấn đề trong phân định quyền lực xã hội), *Americal journal of Sociology*; + Schmuhn, Robert (Mỹ), (2005) “Government Accountability and External Whatchdogs” (Trách nhiệm của nhà nước và những sự giám sát của xã hội), *Electronic Journal of the US, Department of State*, vol 5, No 2, August...

1.1.1.2. Các công trình, tài liệu trong nước

Tổ chức và hoạt động của chính quyền địa phương ở Việt Nam là vấn đề đã được nhiều nhà khoa học bàn luận đến trong nhiều công trình khoa học nghiên cứu về chuyên ngành Luật Hiến pháp, như:

- Các sách chuyên khảo;
- Một số đề tài khoa học;
- Các luận án, luận văn;

- Các bài viết đăng trên các tạp chí khoa học và các hội thảo khoa học...

1.1.3. Khảo sát thực tiễn tổ chức, hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương

- Các sách chuyên khảo;
 - Một số đề tài khoa học;
 - Các luận án, luận văn;
 - Các bài viết đăng trên các tạp chí khoa học và các hội thảo khoa học...

1.2. Sự kế thừa, phát triển và những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu

1.2.1- Những kết quả nghiên cứu mà luận án sẽ kế thừa và phát triển

- *Những vấn đề lý luận*, các nhà nghiên cứu trong nước cũng như nước ngoài đã xây dựng khái niệm về CQĐP, vị trí, chức năng cơ bản của thiết chế này.

- *Về khảo cứu thực trạng*: Các công trình đã cung cấp những tư liệu, số liệu xác thực, có nguồn tin cậy để luận án sử dụng, khắc phục sự hạn chế, khó khăn của người làm luận án trong thu thập số liệu, khảo cứu thực tế.

Sau khi phân tích thực tiễn và chỉ ra những bất cập, hạn chế trong tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP, các công trình đã đề xuất những định hướng, giải pháp để thay đổi, hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP. Nhìn chung, các giải pháp đề xuất đều có giá trị tham khảo.

1.2.2- Những vấn đề cần phải tiếp tục nghiên cứu

- Luận án tiếp tục làm rõ sự thống nhất trong quan niệm về vị trí, tính chất, chức năng của CQĐP. Những nhận định, đánh giá về CQĐP

phải có cái nhìn tổng thể, bởi CQĐP là một thực thể pháp lý thống nhất trong hệ thống bộ máy nhà nước.

- Luận án cần phải hệ thống hóa những nguyên tắc, mô hình này các cơ quan CQĐP trên thế giới, chỉ rõ xu hướng phát triển tất yếu của nền dân chủ xã hội trong tổ chức CQĐP

- Luận án cần xác định những tiêu chí, những yếu tố quan trọng nhất để đảm bảo tính tiến bộ, hiệu quả của các cơ quan CQĐP.

- Việc đánh giá thực trạng tổ chức và hoạt động của CQĐP ở Việt Nam cần được thực hiện trên cơ sở những tiêu chí nhất định đảm bảo chỉ rõ những ưu điểm cũng như những bất cập, tồn tại của các thiết chế này.

- Các giải pháp hoàn thiện tổ chức và hoạt động của CQĐP ở Việt Nam cần được xây dựng trên cơ sở phân tích thực trạng kết hợp với việc nghiên cứu những yêu cầu cụ thể của điều kiện chính trị, kinh tế, xã hội cùng những chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước Cộng hòa XHCN Việt Nam trong thời kỳ mới.

1.3. Cơ sở lý luận và giả thuyết nghiên cứu

1.3.1. Cơ sở lý luận

Chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về nhà nước và pháp luật, quan điểm của Đảng về xây dựng nhà nước pháp quyền và nền dân chủ XHCN là cơ sở lý luận của luận án. Luận án tiếp thu có chọn lọc các tư tưởng tinh hoa của nhân loại về pháp luật, dân chủ, về phân công và kiểm soát quyền lực, về tự quản địa phương...

1.3.2. Giả thuyết nghiên cứu

Câu hỏi chính của luận án: Cần giải pháp nào để hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay?

Giả thuyết nghiên cứu của luận án: *Dù Luật Tổ chức CQĐP năm 2015 đã được ban hành nhưng các quy định về tổ chức và hoạt động*

của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay vẫn còn những điểm bất hợp lý, chưa cụ thể cần được tiếp tục hoàn thiện.

1.4. Hướng nghiên cứu của luận án

- *Tiếp cận chức năng:* Đây là hướng tiếp cận quan trọng của luận án. Khi nghiên cứu về một cơ quan, tổ chức nhất định trong bộ máy nhà nước, nhiệm vụ cơ bản là phải làm sáng tỏ chức năng của cơ quan, tổ chức đó. Đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP (đối tượng nghiên cứu của luận án) chính là đánh giá việc thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan, tổ chức này trong quản lý nhà nước ở địa phương.

- *Tiếp cận hệ thống:* Việc phân tích và đánh giá các vấn đề về phân công, phối hợp và kiểm soát quyền lực nhà nước của hệ thống các cơ quan CQĐP phải được đặt trong một chỉnh thể thống nhất với những yếu tố phức hợp có liên quan, tác dụng qua lại lẫn nhau. Một bộ phận, một thành phần phải được nghiên cứu trong một chỉnh thể, tránh tư duy nghiên cứu vấn đề một cách cắt lát, riêng lẻ.

- *Tiếp cận liên ngành, tiếp cận luật so sánh và tiếp cận lịch sử:* Đây cũng là những hướng tiếp cận quan trọng mà luận án áp dụng.

CHƯƠNG 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ HOÀN THIỆN TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG

2.1. Khái niệm, vị trí, tính chất của các cơ quan chính quyền địa phương

2.1.1- Một số khái niệm

2.1.1.1- Địa phương, đơn vị hành chính và đơn vị hành chính – lãnh thổ

Địa phương được xem là Vùng, khu vực trong quan hệ với trung ương, với cả nước; Địa phương là một phần của lãnh thổ quốc gia.

Địa phương được chia thành nhiều cấp khác nhau. Địa phương có thể là những tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương; có thể là huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh; có thể là xã, phường, thị trấn.

Đơn vị hành chính là những đơn vị không gian có ranh giới xác định, được phân chia trong một lãnh thổ quốc gia thống nhất, nhằm mục đích thực hiện công việc quản lý hành chính nhà nước. Khái niệm Đơn vị hành chính – lãnh thổ là khái niệm đơn vị hành chính gắn với một lãnh thổ nhất định. Lãnh thổ là một phần của bề mặt trái đất có giới hạn gồm đất liền, nước và khoảng không nằm dưới quyền quản lý của một cơ quan chính quyền nào đó, là không gian hoạt động của một cộng đồng người.

Căn cứ vào quy định của Hiến pháp và pháp luật thì khái niệm “địa phương” lại gắn với khái niệm đơn vị hành chính.

2.1.1.2- Khái niệm chính quyền địa phương

Ở một góc nhìn khái lược, có thể định nghĩa về CQĐP như sau: CQĐP là một bộ phận hợp thành của chính quyền nhà nước thống nhất, bao gồm các cơ quan đại diện – quyết nghị do nhân dân địa phương trực tiếp bầu ra và các cơ quan tổ chức khác được thành lập trên cơ sở các cơ quan đại diện – quyết nghị này để quản lý các lĩnh vực xã hội ở địa phương theo quy định của hiến pháp và pháp luật.

2.1.1.3- Khái niệm các cơ quan chính quyền địa phương

Chính quyền địa phương là một khái niệm mang tính chất khái quát, để tồn tại trên thực tế chỉ có từng cơ quan chính quyền địa phương cụ thể mà thôi. Theo định nghĩa về CQĐP nêu trên, hệ thống các cơ quan CQĐP bao gồm: cơ quan đại diện - quyết nghị do nhân dân địa phương trực tiếp bầu ra và cơ quan hành chính - chấp hành được thành lập trên cơ sở cơ quan đại diện - quyết nghị (hoặc do nhân dân trực tiếp bầu người đứng đầu).

Theo Luật Tổ chức CQĐP được Quốc hội thông qua ngày 19/6/2015, cơ quan đại diện - quyết nghị chính là Hội đồng nhân dân và cơ quan hành chính - chấp hành chính là Ủy ban nhân dân. HĐND và UBND sẽ được thành lập ở tất cả các đơn vị hành chính.

2.1.2- Vị trí của các cơ quan CQĐP trong bộ máy nhà nước

- *Vị trí phụ thuộc của CQĐP với chính quyền trung ương*
- *Vị trí độc lập tương đối của các cơ quan CQĐP*

Vị trí phụ thuộc cũng như độc lập tương đối của CQĐP đối với chính quyền trung ương cơ bản đã được Hiến pháp và đạo luật quy định, hoàn thiện. Sự phát triển của nền hành chính hiện đại cho thấy xu hướng duy trì vị trí phụ thuộc của CQĐP vào chính quyền trung ương bằng cơ chế kiểm soát của pháp luật chứ không phải bằng các giải pháp nhân sự, nhằm phát huy cao nhất sự chủ động, sáng tạo của CQĐP. Đồng thời, nhiều hình thức, cơ chế hợp tác giữa các địa phương với nhau cũng được thiết lập, tạo nên những thành tựu to lớn trong việc phát triển kinh tế, chính trị và xã hội.

2.1.3- Tính chất của các cơ quan chính quyền địa phương

- *Phương diện thứ nhất:* CQĐP là cơ quan nhà nước ở địa phương, là cánh tay nối dài của chính quyền trung ương trong thực hiện quyền lực nhà nước. Như vậy, trong mối quan hệ với quyền lực nhà nước thống nhất, CQĐP là cái bộ phận trong cái toàn thể – một kết cấu trong hệ thống cơ quan nhà nước thống nhất.

- *Phương diện thứ hai:* Tuy nhiên, CQĐP không chỉ đại diện cho quyền lực nhà nước của cả quốc gia mà còn đại diện cho lợi ích, ý chí, nguyện vọng của các cộng đồng dân cư trong phạm vi lãnh thổ.

Các nhà nghiên cứu khi phân tích mô hình tổ chức bộ máy nhà nước của các quốc gia trên thế giới (và Việt Nam) đều thống nhất

nhận định: CQĐP các cấp luôn thể hiện tính chất kép: vừa mang tính quyền lực nhà nước vừa mang tính tự quản.

2.2- Chức năng của các cơ quan chính quyền địa phương

2.2.1- Chức năng chung của các cơ quan chính quyền địa phương

2.2.1.1- Chức năng hành pháp

2.2.1.2- Chức năng thực hiện ý chí của cộng đồng nhân dân địa phương

2.2.1.3- Chức năng liên kết – hỗ trợ cộng đồng

2.2.2- Chức năng của cơ quan đại diện - quyết nghị

2.2.2.1- Chức năng quyết nghị

2.2.2.2- Chức năng xây dựng bộ máy chính quyền địa phương

2.2.2.3- Chức năng giám sát cơ quan hành chính - chấp hành và các cơ quan, tổ chức xã hội khác:

2.2.3- Chức năng của cơ quan hành chính - chấp hành

2.2.3.1- Chức năng chấp hành

2.2.3.2- Chức năng hành chính

2.1.3. Cơ cấu tổ chức của các cơ quan chính quyền địa phương

2.3. Cơ cấu tổ chức của các cơ quan chính quyền địa phương

2.3.1- Sự đa dạng trong mô hình tổ chức các cơ quan chính quyền địa phương trên thế giới

2.3.1.1- Mô hình tổ chức chính quyền địa phương do một quan chức chủ đạo (tỉnh trưởng, quận trưởng...)

2.3.1.2- Mô hình “song trùng trực thuộc”

2.3.1.3- Mô hình “song trùng giám sát” (Mô hình tổ chức chính quyền địa phương của Pháp)

2.3.1.4- Mô hình kết hợp giữa phân quyền và tản quyền (Mô hình tổ chức chính quyền địa phương của Đức)

2.3.1.5- Mô hình tổ chức chính quyền địa phương của Anh (phân quyền kết hợp phân quyền cấp vùng)

2.3.1.6- Mô hình tổ chức chính quyền địa phương của Hoa Kỳ (Mô hình phân quyền)

2.3.2- Cơ cấu tổ chức của cơ quan đại diện - quyết nghị

2.3.3- Cơ cấu tổ chức của cơ quan hành chính - chấp hành

2.4- Các tiêu chí đánh giá về tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương

Tiêu chí đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP là những căn cứ (những biểu hiện cơ bản) phản ánh rõ tính chất, chức năng hoạt động để từ đó xác định được những ưu điểm, nhược điểm cũng như hiệu quả của các cơ quan CQĐP trong thực tiễn. Đó là các tiêu chí như sau:

2.4.1- Tính hợp lý trong phân định thẩm quyền của các cơ quan chính quyền địa phương

Việc phân định thẩm quyền trước hết cần được thiết lập giữa chính quyền trung ương và các đơn vị CQĐP, sau đó là sự phân định giữa các đơn vị CQĐP với nhau.

2.4.1.1- Phân định thẩm quyền giữa chính quyền trung ương và địa phương

2.4.1.2- Phân định thẩm quyền giữa các địa phương với nhau

2.4.1.3- Phân định thẩm quyền giữa các cấp chính quyền địa phương

2.4.2- Sự tham gia của người dân trong tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương

Nhân dân giao quyền lực cho CQĐP bằng pháp luật và thông qua những người đại diện được bầu nên. Hoạt động của những người đại diện này cũng như cơ quan, tổ chức đại diện phải thể hiện đúng ý chí, nguyện vọng của nhân dân. Để định lượng được điều này, cần khảo sát ở các cơ quan của CQĐP, trong đó đặc biệt là cơ quan đại diện - quyết nghị. Những tính chất này được thể hiện qua cơ chế bầu cử, cơ cấu tổ chức của cơ quan đại diện - quyết nghị, cơ chế tổ chức thực hiện hoạt động quyết nghị... Thông qua những dấu hiệu này, chúng ta có thể phân nào đánh giá được về hiệu quả, chất lượng hoạt động của CQĐP.

2.4.3- Tính kiểm soát quyền lực, cơ chế chịu trách nhiệm trong tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương

Kiểm soát quyền lực luôn là một tiêu chí quan trọng để đánh giá CQĐP. Không kiểm soát quyền lực có nghĩa là sự lạm quyền, tham nhũng đã hiện hữu. Cơ quan đại diện - quyết nghị là cơ quan được nhân dân bầu nên để đại diện cho mình thực hiện việc quyết nghị. Thông thường, cơ quan đại diện – quyết nghị là cơ quan bầu nên cơ quan hành chính - chấp hành (Ngoại trừ trường hợp người dân bầu trực tiếp người đứng đầu cơ quan hành chính - chấp hành) nên việc kiểm soát quyền lực được giao cho các cơ quan đại diện - quyết nghị với chức năng được quy định rất chặt chẽ: Chức năng giám sát.

Song song với hoạt động giám sát, một khía cạnh khác của việc kiểm soát quyền lực chính là cơ chế chịu trách nhiệm của các cơ quan nhà nước nói chung và cơ quan CQĐP nói riêng. Tính chịu trách nhiệm cũng là một tiêu chí đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

CHƯƠNG 3

THỰC TRẠNG TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

3.1. Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương Việt Nam trong lịch sử

3.1.1- Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương trong các nhà nước phong kiến, quân chủ và thời kỳ Pháp thuộc ở Việt Nam

- Các cơ quan CQĐP trước thời kỳ Pháp thuộc
- Các cơ quan CQĐP thời kỳ Pháp thuộc

3.1.2- Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương giai đoạn 1945 -1959

- Giai đoạn các Ủy ban cách mạng.
- Giai đoạn tổ chức các cơ quan CQĐP theo các Sắc lệnh và Hiến pháp 1946.
- Giai đoạn đầu thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp.
- Giai đoạn sau của thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp.

3.1.3- Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương giai đoạn Hiến pháp năm 1959

Sau kháng chiến chống Pháp thắng lợi năm 1954, đất nước Việt Nam chia làm hai miền với hai chế độ khác nhau. Miền Bắc với chính quyền Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tiến hành xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa, Miền Nam vẫn tiếp tục tiến hành cuộc cách mạng dân chủ nhân dân, chịu sự cai quản của chính quyền Việt Nam Cộng hòa.

Hiến pháp mới của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã được xây dựng vào năm 1959 và tiếp đến Luật Tổ chức Hội đồng nhân dân

và Ủy ban hành chính đã được thông qua ngày 27/10/1962 để quy định một cách có hệ thống cách thức tổ chức CQĐP các cấp.

Phần lãnh thổ Miền Nam Việt Nam chịu sự cai quản của chính quyền Việt Nam Cộng hòa, bộ máy CQĐP của miền Nam được thiết lập nhưng nhìn chung, đó vẫn là bộ máy CQĐP mang tính quân quản.

3.1.4- Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương giai đoạn Hiến pháp năm 1980

Hệ thống cơ quan CQĐP của Việt Nam trong giai đoạn này được tổ chức theo Hiến pháp năm 1980 và Luật Tổ chức HĐND và UBND năm 1983, sửa đổi năm 1989. Đây được xem là giai đoạn CQĐP nước ta được tổ chức theo “chế độ dân ủy” (theo mô hình Xô-viết).

3.1.5- Hệ thống các cơ quan chính quyền địa phương giai đoạn Hiến pháp năm 1992 (sửa đổi năm 2001)

- Chức năng chung của các cơ quan chính quyền địa phương
- Kết cấu của các cơ quan chính quyền địa phương

Như vậy, Việt Nam đã có một lịch sử lâu dài để trải nghiệm về tổ chức và hoạt động các cơ quan CQĐP. Điều đặc biệt là mô hình tự quản địa phương cấp cơ sở đã được áp dụng từ rất sớm (Thế kỷ XV), qua các mô hình làng xã kết hợp với chế độ quân chủ chuyên chế. Sau Cách mạng Tháng Tám, một nhà nước dân chủ của nhân dân Việt Nam ra đời. Mọi quyền bính đều thuộc về nhân dân và nhân dân tin tưởng giao cho những người đại diện của mình, dưới sự lãnh đạo của Đảng để xây dựng nên bộ máy nhà nước mới. Cơ chế HĐND (cơ quan đại diện - quyết nghị) và UBHC/UBND (cơ quan hành chính - chấp hành) được hoàn thiện theo thời gian.

3.2- Tổ chức và hoạt động của Hội đồng nhân dân các cấp theo quy định của pháp luật hiện hành

3.2.1. Chức năng, nhiệm vụ của Hội đồng nhân dân các cấp

3.2.1.1. Chức năng quyết nghị

3.2.1.2. Chức năng giám sát

+ *Hình thức giám sát tại kỳ họp HĐND*

+ *Giám sát của Thường trực HĐND*

+ *Thực hiện giám sát thông qua hoạt động của các Ban của HĐND*

+ *Hoạt động giám sát của đại biểu HĐND*

3.2.2. Cơ cấu tổ chức của các cấp Hội đồng nhân dân

3.2.2.1. Hội đồng nhân dân cấp tỉnh

3.2.2.2. Hội đồng nhân dân cấp huyện

3.2.2.3. Hội đồng nhân dân cấp xã

3.3- Tổ chức và hoạt động của Ủy ban nhân dân các cấp theo quy định của pháp luật hiện hành

3.3.1- Tính chất, chức năng của Ủy ban nhân dân

3.3.1.1. Tính chất pháp lý của Ủy ban nhân dân

- *Với tư cách cơ quan chấp hành của HĐND cùng cấp*
- *Với tư cách là cơ quan hành chính nhà nước ở địa phương*

3.3.1.2. Chức năng của Ủy ban nhân dân

3.3.2- Cơ cấu, tổ chức của Ủy ban nhân dân

3.3.2.1. Nguyên tắc tổ chức

3.3.2.2. Cơ cấu, thành phần của Ủy ban nhân dân

3.3.3. Hoạt động và thẩm quyền của Ủy ban nhân dân

3.3.3.1. Hoạt động của Ủy ban nhân dân:

+ *Hoạt động của tập thể UBND*

+ *Hoạt động của chủ tịch UBND và các thành viên*

3.3.3.2. Thẩm quyền của Ủy ban nhân dân:

Thẩm quyền của UBND chính là thẩm quyền của tập thể UBND và thẩm quyền của Chủ tịch UBND.

+ Thẩm quyền của tập thể Ủy ban nhân dân

+ Thẩm quyền của Chủ tịch Ủy ban nhân dân

3.4. Đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay

3.4.1- Đánh giá tính hợp lý trong phân định chức năng, nhiệm vụ và thẩm quyền của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay

3.4.1.1- Sự phân định chức năng, nhiệm vụ và thẩm quyền của chính quyền trung ương và chính quyền địa phương

- *Những ưu điểm, thành tựu*

- *Những hạn chế, bất cập*

+ Tính bất hợp lý trong phân định thẩm quyền

+ Tình trạng phân tán, tùy tiện trong hoạt động quản lý

+ Tình trạng thiếu sự kiểm soát

3.4.1.2- Phân định chức năng, nhiệm vụ giữa chính quyền địa phương đô thị và chính quyền địa phương nông thôn

- *Những ưu điểm, thành tựu*

- *Những hạn chế, bất cập trong sự phân cấp, phát triển đô thị ở nước ta*

Luật tổ chức CQĐP đã một bước cụ thể hóa các nguyên tắc phân định thẩm quyền cho các cơ quan CQĐP, vấn đề phân quyền, phân

cấp cũng như ủy quyền cho CQĐP cũng được xác định là cơ sở pháp lý quan trọng để xác định thẩm quyền cho các cơ quan CQĐP. Tuy nhiên, những nguyên tắc, quy định này cần được tổ chức thực hiện một cách hữu hiệu trên cơ sở khắc phục những hạn chế, bất cập của hệ thống các cơ quan CQĐP hiện nay.

3.4.2- Đánh giá sự tham gia của người dân vào hoạt động của Hội đồng nhân dân các cấp

3.4.2.1- Thực hiện chức năng quyết nghị

- *Phân tích, đánh giá những ưu điểm, thành tựu*

- *Những hạn chế, bất cập của Hội đồng nhân dân các cấp trong thực hiện chức năng quyết nghị*

Hạn chế, bất cập của HĐND các cấp trong thực hiện chức năng quyết nghị có thể gói gọn với nhận định: việc quyết nghị của HĐND vẫn mang tính hình thức, bởi hai nguyên nhân sau:

+ Trình độ, năng lực của đại biểu HĐND còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu chung.

+ Đối với tất cả các cấp HĐND đều thiếu một cơ chế đại biểu chuyên nghiệp nên những hạn chế về năng lực của đại biểu là vấn đề khó khắc phục.

+ Phương thức lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng đối với HĐND chưa đảm bảo nguyên tắc dân chủ.

3.2.2.2- Đánh giá chức năng giám sát của HĐND các cấp

- *Giám sát thông qua kỳ họp*

- *Giám sát của Thường trực và các ban của Hội đồng nhân dân*

- *Giám sát của đại biểu Hội đồng nhân dân*

3.4.3- Đánh giá tính kiểm soát quyền lực, cơ chế chịu trách nhiệm trong tổ chức và hoạt động của Ủy ban nhân dân các cấp

3.4.3.1- Những ưu điểm, thành tựu

- Về cơ chế thành lập
- Về cơ cấu tổ chức

3.4.3.2- Những hạn chế, điểm yếu

- Những hạn chế về cơ chế thành lập Ủy ban nhân dân
- Những hạn chế về cơ cấu thành phần và tổ chức của Ủy ban nhân dân
 - Những hạn chế, bất cập trong việc phân định chức trách giữa tập thể và cá nhân, giữa cá nhân và cá nhân trong Ủy ban nhân dân
 - Những hạn chế, bất cập trong cơ chế xác định trách nhiệm của Ủy ban nhân dân trong bộ máy chính quyền địa phương.

• KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

CHƯƠNG 4
YÊU CẦU, PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP
HOÀN THIỆN TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG
CỦA CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG
Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

4.1. Yêu cầu hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay

4.1.1- Yêu cầu đảm bảo thực thi hiến pháp và pháp luật, ý chí và nguyện vọng của nhân dân địa phương

4.1.2- Yêu cầu nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước đáp ứng yêu cầu phát triển mọi mặt của xã hội

4.1.3- Yêu cầu tuân thủ đúng đường lối, chủ trương của Đảng

4.2. Phương hướng hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay

4.2.1- Đẩy mạnh phân quyền, phân cấp quản lý cho các cơ quan chính quyền địa phương

4.2.2- Đảm bảo tính đặc thù của các cơ quan chính quyền địa phương

4.2.3- Đẩy mạnh xây dựng cơ chế liên kết vùng và khả năng mở rộng quy mô đơn vị hành chính

4.2.4- Đảm bảo cơ chế giải quyết tranh chấp giữa các thiết chế hành chính

4.2.5- Đảm bảo nâng cao tiêu chuẩn và năng lực cho đội ngũ cán bộ, công chức địa phương.

4.3. Giải pháp hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay

4.3.1- Tiếp tục luật hóa sự phân định thẩm quyền đối với các cơ quan chính quyền địa phương

- Xác định chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan chính quyền địa phương

- Xác định rõ nguyên tắc tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các cơ quan chính quyền địa phương

- Trao đủ thẩm quyền cho chính quyền địa phương

4.3.2- Xây dựng cơ chế liên kết vùng giữa các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương và các đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt

Để phù hợp với Hiến pháp năm 2013 và Luật tổ chức chính quyền địa phương năm 2015, cơ chế liên kết vùng cần được xây dựng với những nội dung cơ bản sau:

- Xác định mục tiêu hướng đến của các địa phương thành viên tham gia liên kết vùng:

- Xác định thiết chế chính quyền của liên kết vùng

- Quy hoạch các phân vùng cần liên kết

4.3.3- Hoàn thiện cơ chế kiểm soát của xã hội đối với các cơ quan chính quyền địa phương

- Hoàn thiện cơ chế bầu cử để kiểm soát quyền lực:

- Hoàn thiện cơ chế bãi miễn (bãi nhiệm) của cử tri:

- Hoàn thiện quy định về sử dụng phương tiện thông tin đại chúng vào hoạt động kiểm soát quyền lực:

4.3.4- Tiếp tục xây dựng một mô hình tổ chức các cơ quan chính quyền địa phương đô thị năng động theo tinh thần của Hiến pháp năm 2013

CQĐP ở đô thị cần được tổ chức như sau:

+ *Cấp thành phố trực thuộc trung ương (tương đương cấp tỉnh)*

Đương nhiên đây là cấp CQĐP đầy đủ HĐND và UBND.

+ *Cấp quận và thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương, thành phố thuộc tỉnh, thị xã*

HĐND và UBND được thành lập ở cấp quận (thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương, thành phố thuộc tỉnh, thị xã) - cấp chính quyền ở một đơn vị hành chính có tính độc lập tương đối.

+ *Đơn vị hành chính cấp phường:*

Đơn vị hành chính cấp phường của thành phố trực thuộc trung ương cũng như của thành phố thuộc tỉnh, thị xã cần được tổ chức thành các Văn phòng hành chính hoạt động theo mô hình một cửa liên thông với cấp quận, cấp thành phố thuộc tỉnh, thị xã để giải quyết các vấn đề theo sự phân công của cấp trên.

Văn phòng quản lý hành chính đặt tại các phường bao gồm Trưởng phòng và các công chức chuyên trách chịu sự quản lý trực tiếp của UBND cấp quận, thành phố thuộc tỉnh, thị xã. Chủ tịch UBND quận, thành phố thuộc tỉnh, thị xã có quyền bổ nhiệm Trưởng phòng. Nhân viên Văn phòng quản lý hành chính phường là công chức nhà nước trực thuộc các Ban chuyên môn và được phân công thực hiện công việc ở phường, chịu sự chỉ đạo trực tiếp của Trưởng phòng và các ban chuyên môn trực thuộc UBND quận, thành phố thuộc tỉnh, thị xã (theo mô hình một cửa). Như vậy, các Văn phòng quản lý hành chính là nơi tiếp nhận hồ sơ và trả kết quả cho tất cả các công việc thuộc thẩm quyền quyết định của UBND quận, thành phố thuộc tỉnh, thị xã.

CQĐP ở đơn vị hành chính phường có thể được tổ chức thành mô hình UBND (Chức năng, nhiệm vụ của UBND được thực hiện như quy định hiện nay của Luật Tổ chức CQĐP năm 2015). Việc thành lập UBND phường do HĐND cấp quận bầu theo đề nghị của Chủ tịch UBND quận.

+ *Chính quyền ở các thị trấn thuộc huyện:*

Ở các đơn vị hành chính này, vẫn thành lập cấp CQĐP đầy đủ HĐND và UBND.

4.3.5- Tiếp tục xây dựng một thiết chế Hội đồng nhân dân phát huy sức mạnh dân chủ

4.3.5.1- Hoàn thiện cơ chế đại biểu Hội đồng nhân dân

- *Luật hóa tiêu chuẩn của đại biểu Hội đồng nhân dân*
- *Luật hóa vấn đề cơ cấu đảm bảo tính hợp lý trong thành phần đại biểu Hội đồng nhân dân*

- *Tăng tính chuyên nghiệp của đại biểu Hội đồng nhân dân*

4.3.5.2- Hoàn thiện cơ chế hoạt động của các cơ quan của Hội đồng nhân dân

- *Đảm bảo vị thế của Thường trực Hội đồng nhân dân*
- *Xây dựng bộ máy giúp việc - Văn phòng Hội đồng nhân dân*

4.3.5.3- Hoàn thiện cơ chế giám sát của Hội đồng nhân dân

- *Công khai, minh bạch hóa hoạt động giám sát*
- *Cần quy định cụ thể hơn nữa nhiệm vụ, quyền hạn và quy trình giám sát của HĐND và các cơ quan của HĐND, đại biểu HĐND*
- *Đảm bảo tính liên tục của hoạt động giám sát*

4.3.5.4- Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Hội đồng nhân dân

- *Đổi mới phương thức lãnh đạo bầu cử Hội đồng nhân dân*
- *Đổi mới phương thức lãnh đạo hoạt động của HĐND*

4.3.6. Tiếp tục hoàn thiện tổ chức và hoạt động của Ủy ban nhân dân các cấp

4.3.6.1- Tiếp tục khắc phục những điểm bất cập trong cơ chế thành lập Ủy ban nhân dân

4.3.6.2- Hoàn thiện cơ chế lãnh đạo tập thể của Ủy ban nhân dân

4.3.6.3- Hoàn thiện cơ chế chịu trách nhiệm tập thể của Ủy ban nhân dân

4.3.6.4- Xây dựng chế độ trách nhiệm cá nhân của Chủ tịch, Phó Chủ tịch và các thành viên của Ủy ban nhân dân.

• KẾT LUẬN CHƯƠNG 4

KẾT LUẬN VÀ HƯỚNG TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

Luận án đã làm sáng tỏ khái niệm, vị trí, tính chất và chức năng của CQĐP trong bộ máy nhà nước; nghiên cứu các mô hình CQĐP trên thế giới, nghiên cứu tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử.

Luận án đã xây dựng 3 tiêu chí cơ bản khi đánh giá tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP đồng thời mô tả tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam theo quy định của pháp luật hiện hành và đánh giá thực trạng, phân tích những ưu điểm cũng như những bất cập, tồn tại của chúng.

Phân tích các yêu cầu của thực tiễn, trên cơ sở quan điểm, đường lối của Đảng, đối chiếu với những điều kiện về chính trị, kinh tế – xã hội cụ thể, luận án xác định phương hướng và giải pháp cho việc hoàn thiện tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay. Đồng thời, luận án cũng nêu những vấn đề tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP cần được tiếp tục nghiên cứu sâu hơn:

- Vấn đề xây dựng cơ chế liên kết vùng giữa các đơn vị chính quyền địa phương (tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương) với nhau.
- Cơ chế đại biểu HĐND, cơ chế tổ chức và hoạt động của HĐND trong việc thực hiện từng chức năng cụ thể của thiết chế này.
- Cơ chế chịu trách nhiệm của UBND.
- Vấn đề giám sát của xã hội đối với tổ chức và hoạt động của các cơ quan CQĐP ở Việt Nam hiện nay...

CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CÓ NỘI DUNG LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Trần Công Dũng (2015), “Hiến pháp năm 2013 và vấn đề xây dựng Luật tổ chức chính quyền địa phương”, *Luật học (Số 2/2015)*, trang 30.
2. Trần Công Dũng (2015), “Tổng nhất khái niệm chính quyền địa phương theo Hiến pháp năm 2013 và vấn đề xây dựng Luật tổ chức CQĐP”, *Hội thảo Khoa Luật hành chính, Trường Đại học luật – Đại học Huế (4/2015)*, trang 07.
3. Trần Công Dũng (2015), “Đảm bảo tính thực quyền của Hội đồng nhân dân trong pháp luật về chính quyền địa phương”, *Nghề luật (Số 10/2015)*, trang 12.
4. Trần Công Dũng (2015), “Tính thống nhất quyền lực và vấn đề phân định thẩm quyền giữa chính quyền trung ương và chính quyền địa phương”, *Luật học (Số 10/2015)*, trang 03.
5. Trần Công Dũng (2015), “Cơ chế liên kết vùng giữa các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương theo Luật tổ chức chính quyền địa phương”, *Pháp luật và Phát triển (Số 11+12/2015)*, trang 13.